

Stockholm, tryckt hos P. Palmquist's Aktiebolag. 1906.

No 3.

Åta-jake-manon 1906.

Wuošas jakte.

Läffamus Samita påta akti manon pasatis-mano rajest kitta wuoratjis-mano radjai.
Färt nummerin lä 16 piele. Hadde: 50 öre jake äutäst. Ävitå nummera hadde lä 10 öre.

Påteh, libbokis tjåntalidje!

Påt', tjåntalidje libbokis,
Kå räinar sautsai taſtai
Ja laitih waiwan suddarit
Tan warres iellem-tjatsai,
Siona ruodnis kiettita,
Kånn' ſalok sámaswuota finn',
Färt almatj hausket wiesjo!

Wuo, jarnokattes kierewuot,
Påt', teuteh mia waimoit,
Paj' famow ailes warastat
Ojakow icritwaltet!
Tän länestidje wäralta,
Påt' lieggateh tu peiwina
Tait mia falma waimoit!

(Laulotuwa lä no 4 firjen Sions Toner: "Kom, huldaſte Förbarmare".)

Kåktes kalkaw ådtjot puorre åta jakew?

Pajah wuoras kristakašaw wittanafstet tan pirra! Sân jaula:

Dah pakoh, mah kükkes aikew taftin munji ätna märrähaw, ledjin Jesuša pakoh Matteusa evangeliumin 18 kap. 3 v.: "Jus ti äppit járkáleh ietjate ja sjattah nâu kå manah, te ti äppit åbbânis kalkah pätet almerika sija".

Ålbâ mu wiesjom-aiken i lam munji häpam wiesjot manai kaskan. Iw lam jurra laketam-ke sjäst, ainat si ledjin mu mielast kuoros wal waiwetidjeh, käit i aktak tarpaheh. Tauf raukai Härra, atte mân kalkiw sjaddat nâu kå manah, ja mân tietiw nâu harmat pinnaw manai wuoke ja wiesjoma pirra.

Sâmes ieftein, kå mân mattjiv tan ålma lutte, kuttii kåroi ja tuoknai mu kapmafit ja kuttii wiejoi kålmät laptän sâmes stuorra täpen, te sjäti, atte jurra kå kalkiw mannat wuolos trappa milte, te mân wuoiniw unna neitatjaw, kuttii tjuottjoi pajemušan trappa nanne ja tjieroi.

Mân katjatiw suhje, mannes sän li nâu hâjen, walla ittji sän jaulah ietjataw kå taw: "Mân palaw nâu siesteslakai".

Mân arwetiw, atte tat unna neitatj ai pâti kama-kârro lutte, jutte sän kuotti mana-kapmakaš fietan, ja mân arwetiw ai, atte neita, taina kå peiwe li litimin ja li sjenjotuwamin, ittji tuo-stäh mannat wuolos tan kükkes trappa milte. Tantieti jauliw sunji nâu wänakislakai, kå li mattelis: "Kieres manatjam, pâteh, mân kalkaw atnalit tu kietäst, aleh palah, talle tân ih járrâh". Ja kå mân talle anetiw su unna kietaw mu stuorra kiesta sinne ja warrokislakai laitijiw manaw wuolos trappa milte, ja kå neita, kå mân katjatiw: "Jhkus taft åbbânis palah?" wafteti: "Iw åbbânis!" ja kå mân wimač, taina kå trappa wuolelt li ållo sjäunjat, waltiw manaw ietjam kiesta nala ja sän piejai åiwerw mu näïka ja tjamat: "Talle mân tappaw ietjam tjalmitt" — te mân talaka tietiw, maw mân nâu kükkes aikew ledjiv halitam tietet: Nâu tân kalkah taftat, tat lä "sjaddat nâu kå manah".

Mân luluw mattam awotallat alla jienaina ietjam waimo awon, ja kå mân mangeput ietjam kammara sinne ajatalliw taw, mi li sjaddam muina, te tsakkai munji tjuoukas tjuoukaša mangai, taşa kå mân te kå peime-paitema sinne wuoiniw ietjam

Jūpmelo attjelatj kiereswuotaw ja ietjam Lānestidje röinohidje jakkokiswuotaw, mi tafka muina, mait mān äfsa ledjiw taklam taina amas manaina, ja wil änapuw; taşa kā tat sjattai munji pikkosin: Daw tān ai kalkah takkat, ja ih mawle ietjataw: piedjat iethat kietaw rafina Härра kiesta sija, tārwoina fättjat pajas su luja ja nāute färt pāttān wantartit suina, tālwotum ja laititum sūste, fättitum su jakkokis tjalmiſt, warjalum su famoſt. Mān wiertijiw muitet, kāfte tat unna neitatj li njāmotam munji; sān li kuoros wal piedjam ietjas unna kietatjaw mu stuorra kiesta sija ja li

padjam mu atnalit su. Ja nāu stuorra paloina kā sān åutål li fättjam taw kuffes tjäkkof trappaw, nāu alke tat wuoинoi sunji talle.

Kā mān ledjiw taw ajatallamin, te häkkat wuoинoi munji te kā jus mu Härра ja Mästar lului tjuodtjot mu åutān ja kätjatit: "Jhkus mān wil änaput luluh takkat taw tia åutäft? Piejah kuoros wal ietjat waimow mu stuorra kiereswuota sija ja pajah taw atnalit tu kitta, kätset tu padjela, latit tu, ja, kuoddet tu! Aleh kuoktaſtalah, kā wuoинah kännow, man milte tān kalkah wantartit, jala kā wuoинah taw pätte sjeunjis aikew, kätjah mu nala! Jhkus tān täptäh mu? Tān tietah-ham, atte mān läw waddam

ietjam häkkaw tu åutåst — matahkus tän te jaffet, atte män kalkaw padjat tu råttituwwat ierit ietjam fieta siste, padjat tu häkkäniit käino nanne? Ja kå tän wimač tjuottjoh mangemus "sjeunjis trappa" kuoran, kå käino manna wuolos "jäpmem-suoivanasa läkai", wuolos kruoptai, te piejah åinvat mu väimo wuosti ja tappah tjälmitat, jalos ja puorre tärwon; män kuottaw tu ietjam keuras fieta nanne äbbä käinow wuolos ja — pajas.

Wuostas trukkitum kirjeh.

Tålotj aiken idtjin mateh firjut truffit jala prentit nån kå talle. Tallooi wiertijin fietaina tjället kaikait firjut ja tan tieti ledjin firjeh nån sieltes tiurash, atte kuoros wal pântas almatjah mattin åstet allasija firjut. Änamus almatjah idtjin mateh lakkät-ke.

Te sjattai, atte nafin sjermalatj ålmai alkj sathat kåwåit fiello-tjita. Te sjkoi färjaw jala painow taşa ja piejai papperaw tan nala. Kå te tietti tan papperaw fiellotja wuosti, te sjattai kåwå papperin. Tanlakai takkin ailes ålmai kåwåit ja ai spesim-kortait 1400-låkon, witta tjuote jake åutål mia aike. Muttin sjatsin bok-stawait ja pakoit ai taita fiellotjita tai kåwåi wuollai ja nån sjaddin te kå prentitum firjeh. Änamusah taiste läh talle ållo katom ja jus läh patsam, te läh sieltes tiurash. Attjak wuopteuwai akta takkar firje Londona statan ja tan åutåst mawsetuwai 18,900 kruno, waiko tat i lam stuorap kå 40 piele. Tan firje namma lä Biblia Pauperum; tat mierki "Häjos almatji bibel jala tjalot". Tan namaw tat åttjoi tålotj munkaist, kutil ledjin pataram ierit wäraltist ja wiesson sierra täpin, mait klästerin kättjon ja kåinne si mattin årröt sjettton wäralta stuimest ja tässjetis wies-jomist ja ådtjon hiewetit Jupmelaw ja råkktållat su hierekatta. Tah munkah kättjon ietjasa taiwai häjos almatjin ja tat Biblia Pauperum li sia firje.

Tan sämma 1400-låkon wiesoi sâmes ålmai Tysklantan, kän namma li Johan Gutenberg. Wuostak sän prenti kåwåit ja firjut takkar fiellotji kum, walla tan mangel sän alkj leikit bokstawait sjijast sierralaktoi ja piejai tait akti, nån atte sjaddin pakoh ja äbbä firje-pieleh. Te sjkoi färjaw tai bokstawai nala ja trukki

firjít ja kā li kaifa ållim, te sān waſt mati piedjat tait sāmna bokſtawait ietjalakai ja prentit ietja pakot ja firjít. Danlakai sjattai Gutenberg firje-prentim-kānsta attjen.

Wuoſtas firje, mi lä patjam Gutenbergaſt, trukkituwai tan jaken 1447. Tat li almanafka. Tan jaken 1453 alki Gutenberg trukkit Ailes Tjalokaw ja taw parkow sān ålli 1455. Talle lä tat pārēs firje nāu ſieltes tiuras, atte mafih 100,000 kruno tan äutäſt. Tat lä latina fielan, mi tālen li warka te kā ailes fiella, nāu atte jupmelteunaſtim ai färtan ſajen anetuwei latina fielan, waiko kultasidjeh idtjin tadjateh maitek taſte. Raikah firjeh ai ledjin latina fiela milte, maw kaikah lärtof almatjah wiertijin tadjatit.

Wuoſtas firje, mi trukkituwai tappe Swerjen, hålla sāmes ailes kuina pirra, man namma li Katarina. Sān li tan ailes Virgitta neita, kān pirra ſuptſtaſtuwva mia aiteklanta historian. Tat firje ju wiessoma pirra trukkituwai latina fielan tan jaken 1483.

Wuoſtas firje, mi trukkituwai same fielan, li mäſjokirje jala kietakirje, maw Nicolaus Andreä li järkälam same fiellai. Sān li härra Pitamin. Tat firje trukkituwai tan jaken 1619. Tat räjest läh ätna ſapmelati firjeh trukkitum tappe Swerjen ja ai Wuonan, walla färtahatj tieta, atte pimma lä ain takkar firjist ja atte sameh tarpahih wieka änap läkkämuſaw. Täivöt kalkap, atte mate änaput sameh ſittih läkkät ja mate wiſſhalappot si läkkih tait firjatjít, mait si talle atnih, tate änap firjeh kalkih ai trukkituwat ſia fiela milte.

Härra hauskes jakke.

Ef. 61: 2.

Näute hålla Härra Wuoinganis profeta pakto: "Härra, Härra Wuoinganis lä mu padjel, taina kā sān lä wuoitam mu ſarne-tadtjít evangeliuman häjoita; sān lä radjam mu tivotjít tait, kutilh läh waimon tjuoukitum, kulatadtjít fanfaita fridjarvuotaw ja taita, kutilh läh tjatnafin, lānestimmew; ſarnetadtjít Härra hauskes jakew". Änap kā kietjaw tjuote jaké ledjin wasjam tat aikeſt, kā Härra Wuoinganis li hållam tait pakot Efajaja pakto, tan jab-

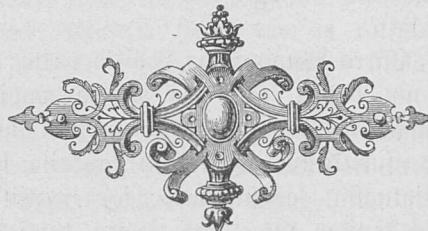
bata radjai, kā Jēsus Nājareta synagogan si läkkāmin taw proſetiau ja jaulai: "Udni lä tat thalok ållitum tia pielji åutān". Rätjah Luk. 4: 18—20. Tān wuoinah, atte Härre Jēsus kanoka, kā jān lä jaulam "Härre hauskes jakke" ike läkāh ålles nuppew wärjaw. Ð läh haddo-peiwe, ainat armo jakke, maw jān kalka jarneit. Tanne fittap mi ai kanofit ja jawatip, atte tān, fieres läkke, fitalului miaina kanofit tan jarnetimme åutān:

Altå armo jakke mia Jupmeliſt!

Pajas tan tieti, tān suddar, kuttī tiettetuwah ätnami ja fitta tjieknalassai ietjat warrauopſis futtoiſt, pajas kulantjut — wuollojakke i läh ain waſsam. Uike lä pātam, kā tu aſſje lä antafisluoiteturum, tu suddo ieritwalteturum. Tān åttjoh pātet talle ja tuostot kuowtekärtasatj mierew Härre kietast kaikai ietjat futtoi åutäſt (Ej. 40: 1). Tān ih taſt tarpaheh kuoddet ietjat suddonätew, jutte tat jämma tu suddo, mi talle tädda tu, lä juo lanka palkeſtum Lippa harto nala: Kristus lä wärrotam mia futtoit ietjas rupmahin muora nanne (1 Petr. 2: 24).

Jupmela luottah.

Sāmes juvmelhāitanis almatj kātjati sāmes hietnikifst ärjeti lantaīn: "Mastes tān tietah, atte kauno Jupmel?" Tat tietekattes hietnik waſteti: "Taw mān tietaw nāu wiſja, kā mān udni itietifst tietiw, atte muttem almatj si mannam mu kāte paltala; mān mattiw wuoinet su luottait. Sāmmalakai mataw wuoinet Jupmela luottait iellema kāinoi nanne. Taſte-ham mān tadjataw, atte jān kauno."

Äpmie kirkko Dalvatasan.

Tjuodtjeleh, åroh tjuoukas!

Ej. 60: 1—6.

Tat tjuoukas, mi tjaffituwai Betlehemin, lä tat "Härra härlöktwiota", mi hadjist ja tjuolta taw sjeunjetaw, mi kaptjå ätnama almofit. Tat tjuoukas padjani tan tålotj litto-ålmofki, walla hietnikah ai falkin ådtjot åsew tafté ja wantartit tan sinne. Mälkati wäralta sija lä tat tjuoukas radjam ietjas lieggijidje ja iellem-takke kuovitemaw, walla waiko tat lä nån takkam, kaunojih ain, äh kuoros wal fallekatj sieloh, ainat åbbå almof-wierrekah, kutih wantartih watnajakon ja jakotiswiota sjeunjeta sinne. Witte tasa kauno lakamuhat mia lunne, kutih lüp sjaddam åsaladtjan evangeliuma tjuoukaſiſt. Midji, kutih falkaime årrot tjuoukas wäralta sinne, kullo tantieti fättihat, wai tjuoukas, mi lä mia sinne, i sjattah sjeunjetin. Ius mi kätsep ietjame padjel ja wiggap takkat taw, moja mi lüp kätjotum, tat lä pikotit habjaw Jupmela åpatuſaſt, tallooi pata tat påktempačo: "Tjuodtjeleh!" mia luſa te kā pakö Härrast, ja tallooi sjadda midji aines ja tarpas mäkké tjuodtjesit, wai mi sjattaluluime tjuoukaſin Härra sinne. Ius sjietai Israeli tjuodtjesit ja årrot tjuoukas, kā riektesfärtoktwiota peiwe padjani jalokwiutaina ietjas sáji wuolen, te sjietta wiſſa midji, kutih ain waljeput lüp ådtjom tuostot evangeliuma puoristſjiunjatusaw, sjauņjet naikarit tjalmiſt ja tjuodtjesit kuottatit evangeliuma tjuoukaſaw tai almofki luſa, kutih ain läh kaptjatum hietnikwiota sjeunjetiſt. Tat lä awwo ja puoristſjiunjatus, kā ådtjo årrot takkar tjuoukas-fuodde taita, kutih äh täptäh Jeſuſa tiuras namaw, wai tah ai falkih wuoinet tjuoukaſaw Jupmela tjuoukaſin ja mattet awotallat Härra härlöktwiotan. Sia awwo sjadda ai mia awwon. Tjal-

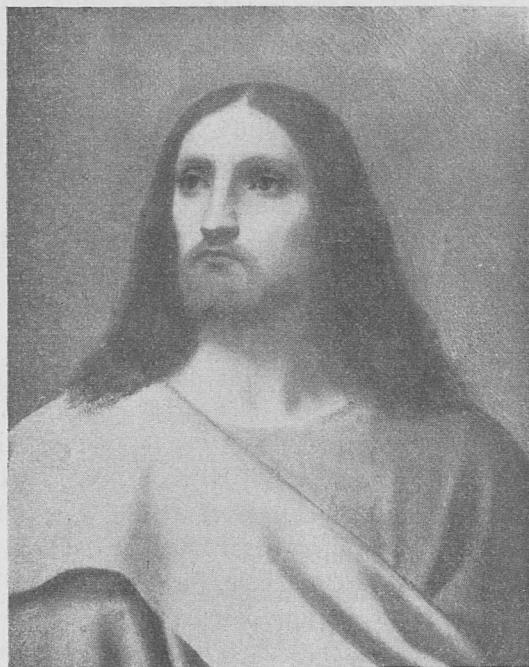
meh rappasih, ja waimo tsabma awost, kå "tah kutilh mälktiisti pätih" tjäkanih su pirra, kuttii lä Israela jasfatus ja hietniki tärwo. Te åtästuwwa awwo atje kåten tan ieritlappom parne pätemiist. Te ållanih tah pakoh: "Tän kalkah wuoinet ja paitet awost, ja tu waimo kalka tsabmet ja rappasit awost, kå säwa tawverah kuottetuwwih tu lusa, kå kaikah pätih Sabaft ja puftih källew ja suowiwash ja kulanit Härre hiewetušaw". Te pikotuwwa Härre härlokkuota su famon länestit, su armon, mi antakisluoita, taakka rieketesfärtoxin ja ailest. Stuoramuis kaikast lä Härre lakkä-årrrom, atte sän kåptja miaw ietjas armokietai kum, kå kuoros tan paktö lä tjuoukas tjalmitta ja rase waimon. O autos armo, mi nån matta järkälit sjunjetaw tjuoukasin, waddet härlokammus wuortemušaw aikai ja iekewai! Wuorpatalj lä tat siello, kuttii nån lä ådtjom wuoinet Jupmela härlokkuotaw, atte sän matta jaulat: Män läw wuoinam Jupmelaw muoto wuolen, ja mu siello lä kadjojam.

Sän pikoti taw futta-tautan. Kietjaw jake lä washam tat rajest, kå muttem ålma rumai kaunatuwai sames wuomen Tyflantan. Polijah waltin kallekatj almatjitt fitta, walla wiertijin luonetit siaw luowas ja idtjin mateh åfsätit, kuttii li kåddam taw ålmaw. Tjielka li, atte sän li riewwitum ai, jutte sän li mar-kanin mannam ja li wuobtam kufaw, walla pietnikah ledjin fatom. Nlike manai ja almatjah wajaltattin taw kåddeman. Talle lä tauk sames smirjo tat paikest pätatallam tasa. Kå sän lä årrrom taijanin futta-tautast, te lä sän alwas waimo-täpto waiwen pikotam, atte sän lä tat, kuttii lä kåddam taw ålmaw.

Åroh warrokis wuodtjemräitoi kum! Smirjo Oskar Forsberga parne Rauma suoknan li sames peiwe atmam hakalpirjow ja li kahostam taw wädtjai, waiko tat li siedditum. Seketiist walti su wiesja pirson wuolos ja kå ittji tieteh, atte tat li siedditum, piejai sän taw peute nala rainetadtjít taw. Kå li parkamij taina, te juthai pirso häffat ja täiwai atjew, kuttii tjuottjoi spissa kuoran, nuppe juolkai, nån atte sän sarijituwai sielleslakai. I ain tiettoh, sjaddakus taste häggä-wahak.

Kristus, mia iellem.

Nâu ietſi Jupmeli wäraltaw, atte sän ålkošwatti aina-riekatam
Parnes, wai färtahatj, tutti jaffa su nala, i luluh håkkânit, ainaat
atnet iekewé iellemaw.

Jesus mu åutåſt
jametum lä.
Rapatum tjalmiſt,
Härra, watteh!
Wai sän mu tjåuta,
wärroti sän
ietjas, ja tantiet'
luowas läw mân.

O fiereswuota,
satnes, åntos!
J kuttik ietseh
nåu få Jesus.
Lånestum, salok
läw iekewai.
Sitaw tu ietset
waimost mån ai.

Talle mu manan,
Härra, aneh!
Päfkala kaikaist
wiermift tjåuteh!
Tu åutåft wiesjot
lärateh mu,
awoina alo
tärretit tu!

(Paulotuniva få n:o 41 firjen Sions Toner: "Jesus för världen gifvit sitt liv".)

Stuorra stuime Karjeli rikan.

Dalle lä stuorra stuime ja kaskaatj tårro Karjeli rikan jala Ryßlantan. Tårjotim lä akev årrom sieltes neure tan wuorpetis lantan. Tårjotidjeh älläh fättjam almoča puorew, ainat waiwetani sjuaw ja piedjam padjel miere stuorra nätit sia nala. Skateh, mait almoč lä wiertim makhet, läh årrom nåu karrašah, atte si warka älläh mattam wiesjot, få läh makham tait. Ja juš äh mawseh, te pätih tårro-almah ja waltih kaika riewwoſi ja taſa wil reiwih ja iltjestih tait häjos almatjat. Ja taisfe stuorra skatist i läh sjaddam mike aukje almoči ja lantai, kuoros wal tårjotidjita ja sia wänafita ja kaiklaatj alla åiwita. Almoč ietj lä wuodjom tjiernalammus hjeunjiswuotai ja häjoswuotai, nåu atte i kaunoh mike lanta åbbå Europan, känne satte almatjah wiesjoh nåu neures- latai få Ryßlantan.

Waiko tärjotidjeh läh fättjalam anetit almočaw ſjeunjiſswuotan, läh tauk tan wuorpetis lanta wiesatah tai mangemus aiki alkam wuoinet, atte ſia lanta i tärjotuwah riewteslakai. Uniuokastem lä witanam ja ätnanam ja wimač lä ſtuorra ſtuime häädam mätten ſajen. Parkalmah ſtuoramus statai ſinne läh häitam parkamif, nāu ai ruutewädja parkalmah, nāu atte tåkah äh åbbanis mateh mannat, ja tan pafko lä ſtuorra nieta häädam, taina kā tai ſtuorra statai wiesatah älläh mattam ädtjot pârrâmuſaw pântori tafoif. Käikah raukih puorep tärjotimmew, walla talatj tärjotidjeh äh rätt ſitah mietetit taita raukalwasaita, ja juš lâpetih ai, atte kalka puorepum häädat, te i aftak jakeh, atte ſi kalkah taffat ietjaja tâiwotasai milte. Parkalmah nittih, atte ſi äh kalkah alkif parkat, äutål kā tärjotidjeh läh ållim ietjaja tâiwotasait ja taffam, maw almoč rauka.

Tärjotidjeh läh akev piedjam ietjaja târrow târro-ålmai nala, kutilh läh årrom kijjokah taffat, nāu kā ſia äiweh läh fättjom. Tai mangemus aiki läh tauk târro-ålmah ai alkam uniuokastet, ja jâmes ſajin lä häädam åbbâ târro tai târro-ålmai, kutilh läh årrom jakkokasah tärjotidji wuosti, ja ietja târro-ålmai kaſfan. Wäramus târro târro-ålmai kaſfan häättai muttem ſtatan årjatj Ryßlantan, man namma lä Sewastopol. Tat ſtata lä tan fäwa kaffen, mi fätkotuwwa Djappis fäwwan, ja tanne atnih farjelah ätna ſtuorra târro-hawſait. Muttemit taift hawſait läh talle târro-ålmah spädjam ja wuojotam fäwa tjieknalaſſai.

Mälkatin lulne, kânnne farjelah läh târrom japanalattjai kum, lä ain ſtuorra târrofuowwa patšam, ätaſit nielje tjuote tuſan ålmah. Dait ſi äh tuostah häimai wuolkatit, taina kā tah târro-ålmah läh ädtjom nāu ſtuorra waiſew tärjotidji wuosti, atte ſi ai taffih ſtuimew, juš häimai pâtih.

Ietja ſtatain lä ai årrom ätna ſtuime. Karjeli äiweſtatan, man namma lä Petersburg, läh târro-ålmah târrom parkalmai kum ja käädam mäddé tuſan almatjat. Wil änap almatjah läh tan mannam jâula-manon kättetum nuppen ſtuorra ſtatan, man namma lä Moſkwa.

Karjeli rika lä ſieltes wites lanta. Tat lä änap kā lâkev fierte ſtuorap kā mia aiteklanta ja tanne wiesjo änap kā alfa tjuote ja witta lâke nan miſjona almatjah, tat lä kuofteläkk kâlmâ fierte änap almatjah kâ tappe mia lantan, kânnne lä kuoroš wal witta miſjona ja kâlmâ tjuote tuſan almatjah. Käikah almatjah Ryßlantan älläh farjelah jala ryßjah. Tanne kaunojih ätna ietja

almatjah ai, te kå polakkah jala polskalattjah, lettalattjah, georgia-lattjah ja ätna ietja almokah, mah äh hålah jämma kielaw kå rysjäh. Tah ietja almatjah läh ai kükkes aikew unuokaftam tärjotimmew, taina kå tärjotidjeh läh kaikkai waiwetam sjuow. Talle si fittih wuojetit karjelit ierit ietjasa lantaist, jus wal mattih, ja taoste lä ai ätna stuime sjaddam, man sinne siestes ätna almatjah läh kättetum.

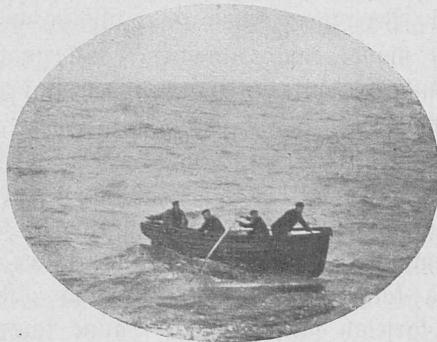
J ain aktak tieteh, kåktes tat kaika kalka näkkät ja kåsse tah häjös almatjah Ryžlantan ädtjoh rafew ja siettos wiesjomaw.

Ätuakaw wiertijih almatjah kiertat säwan.

Färt jake wuolkih ätna ålmah nuortas kuoulroi stuorra Zieknäsäwwai, kåinne piutih swallaosit ja nuorjoit ja ietja stuorra juttoosit, mah wiesjoh tåppé jäwa sinne jala jiengan. Kå tjaktja pôta, te si wiertijih matthat ruoptot. Setjan sia hawşah kalmih jieknai ja tallooi lä nieta lafka.

Dan mannam kitän pârjästtin ätna hawşah Zieknäsäwwai Amerikast ja talle suptästuwwa, atte aktä lâke nan taffar swales-piutar-hawşä lä kalmam jieknai, nâu atte si äh mateh luowas pâşsat åutâl kå pietse-jala juni-manon pâtte jake. Dain hawşain lä nielje tjuote ålma, kütih talle wiertijih årröt åbbâ talwew tåppé jiengan. Neure lä sian piebmo ja neures piktaşah. Kåktes kalka sidji käwwat?

Talle läh atnom, atte Amerika tärjotidjeh kalkih radjat sijji wiekew.

l
å
r
s
ä
l.
h

v
t,
te
a

u
z
s
n
v
s
ji

Prädiko li puorak.

"Hauskes prädikow kulliw mân tan mannam ailekin", jaulai muttem ãjestidje kuina ietjas kramma-kuinai. "Wai nâu; man pirra hâlai härra?" satjati tat. "Jw mân mateh tav jaulat, walla prädiko mangel wiekiw mân ruwwa häimai ja palkestiw ierit kaika ñwalskes mâttait ja wikitit, mait mân atniw". Wissa tat si puoremus wittanaistem, atte prädiko li puorak ja atte tat kultalidje li riewteslakai tadjetam tav.

Wiekké häjos sapmelatj skåula-manaita. Luleju domkapitela jala kirko-tärjotidji tuoken lä sâmes kasja jala pietnikah, mait sâmes härra Gulin lä waddam. Tai pietnikki räntaast jala ñjattoft lä talle Luleju domkapitel waddam 700 krumo, mai äutaast häjos sapmelatj skåula-manai piebmo ja pajas-anetus kalka mawse-tuowwat tan jaken 1906 Skytteanalatj skåulan Tärna suoknan jala ietja skåulan tan sâmma suoknan.

Tigge alka tan talwen Urwehauren (Arvidsjauren) 2 peiwen kuowa- jala februari-manon, Urjapluowen 8 peiwen sämma manon, Talvatajan (Jokkmokk) 1 peiwen sämma manon, Watjerin 12 peiwen sämma manon ja nuppe pale 7 peiwen märmeš- jala maj-manon, Watsatjin 15 peiwen åtå-jake-manon, Kieronwaren (Kiruna) 9 peiwen wuoratjis- jala april-manon ja Karasawwonin 11 peiwen åtå-jake-manon.

Watjera tigge-täppä.

Maw almatj matta kaunat kuole tjåiwen.

Mälkatin årjan Italia ja Turkia kastan lä Adriatalatj jäwwa, mi lä te kå luokta tuot stuorra kasta-säväst jala Medelshawet, mi lä Europa ja Afrika kastan. Tan Adriatalatj säwan piutin attjak sames kuolle-piutarah alvos stuorra kuolew, mi kåtjotuwwa katto-kuullen. Tat si nâu stuorak, atte tat wiekki 346 kilo jala 40 putte, ja tat si warka nielje metera jala futta stikklo kuffak. Åå rappin tan kuole tjåiwen, te kaurin tan sinne sämmalakatj pietnik-punkaw kå påntorah atnih tain tafoin. Pietnik-punkan li änap kå 50 kruno. Talle si alkin åthätit, kän punka tat li årrom, ja wimak si ådtjon tietet, atte tat si årrom sames älma ätko, kän namma si Melada. 23 peiwen sinitja- jala juli-manon si sän pärjältam Trau statast Castelveccio statai tan säva milte, ja pärjästattin si sän kattjam säwwai ja håkkänäm. Tat stuorra kuolle si njiellam su ja talle si kuoros wal pietnik-punka patham siste kuole tjåiwen.

Årjan kauno ätnaf taffar alwos kuolist, mah almatjit ai njiessih tjäiwasija, jus sätih säwwai fättjat. Ånamusat tah kuoleh fäjtjotuwvhij haj-kuullen. Muttin si sjaddih nau alwos stuorakin, atte sia kulkotafka lä kuolte läke nau stikko. Allen Wuona särwan kaunojih ai muttem taffar haj-kuoleh, mait Wuona särneh fättjoh akkolaggas. Tah läh ai sieltes stuorakah. Ribrew waltih taistje ja tat ribreß siwjet tuoltatih.

Watteh manaitat muitet puorre ietnew ja tän läh waddam sidji warjow, kå fäthaluwvhij, ja wiekew tjuodtjesit pajas, jus futtik siast járra. Kukkew tan mangel kå tu tjalmeh läh jaddam, falka muito iettħelis ietne tjalmi pirra tjuowwot siaw alkos väralti, kånnne i kaunoh kiereshuota. Talloj ai kå tu kietah läh tħierkitam jappmemin, te kalki tu manah puoristħiunjetit tu tan mārraha äutäst, maw tän läh wuisetam sidji sia nuorrawuotan.

Missiona-parko äutäst. Wäralta kaikah evangeliumenti misjona-siebreh waddih färt jake alkos änapurw kå wittalakk miljona fruno missiona-parko äutäst. Tauste wadda Sverje 700,000 fruno.

Alwos ätnam-skelpimah. Tan mangemus kitan sjattai stuorra ätnam-skelpim nuortatj India sinne, ja talloj häkkänin kuolte läkke tujan almatja jala wil änap. Mädde tjuote almatja fättjin tai ätnam-luottanimmi sija, mah häkkat rappas. Jetjatah hautatuowwin huotnahi wuollai, mah flapmin. Såmes stata fuoran luowwanin alla pawteh ja fättjin wuolos stata almatji nala.

Muttet sjajen wällahin mäddasah puolwai nanne stuorra pästo-jupmela kånwå äutän, tħierromi ja kħejomin. De ätnam luoddani ja pästo-jupmela kånwå aktan kaikai kum, kutih ledjin räkkälisme, fättjin tħieknalasjai.

Italia sinne läh adtjak stuorra ätnam-skelpimah sjaddam; mädde sitah läh tħassjanam ja mädde almatjah häkkänam.

Simplon-tunnel. Almatjah läh raikew taikam pawte tjata tai alla wari wuolew, mah läh Italia ja Schweitza kašan, wai si matalulun ruoute-wädjäw taikat tai lantai kašan. Tat raike, man tjata ruoute-wädja nâu takatuwva, kätjotuwva tunnelin, ja tat tunnel lä halva kuolte mila kukkan. Tan namma lä Simplon-tunnel tan ware nama milte, man sinne tat lä.

Påttjoh ja ruoutewädja. Färt jake sjaddih ätna påttjoh tåka wuollai ruoutewädjan Watjera ja Djäkteraja ſuoknain ja wuojetuwih larkas. Påttjoh mannih ruoutewädja milte, ja kå tåka påta, te si äh mateh jala tadjateh patarit. Wäramus lä, kåme råwve mamma nafin jåkå jala äno rasta. Danne lä tah ſtuofeh, mah läh tårras piejatum ruoutewädja nala, piejatum nâu wuorjai, atte påttjoh äh tuostah mannat råwe nala, ja jus mannih ai, te njalkastih sia juolkeh wuolos ſtuoki kaſkai ja te si täppoh taſa ähke åbbänis mateh patarit tåka åutäſt, ainat kättetuwih. Quleju lanshärra lä talle atnom, atte fielloh kalkih piejatuwwat tai ſtuoki kaſkai, nâu atte påttjoh kalkih tuostat mannat ruoutewädja råvi nala ja päsžat ierit tåka åutäſt.

Läkkamus Samita

älkos-wattetuwwa kutta pale färtan talwen ja kalka ånekislakai tietetit taw, mi lä sjaddam mia aitek-lantan ja ietja ſajin. Taſa wil tat kalka hållat Samen-ätnama mäkki pirra, kakte sameh wiesjoh ja kakte sia wiesjom ja parko lului mattet puoremuslakai åutanit. Tat awisa sitta ai hållat Jupmela pakow ja ſuptaſtit tålotj almatji pirra ja ietja åmi pirra, mait lä auke läkktät.

Tuostotuwwis tat mia awiha puorre wiljoina ja puktis tat åwtåkärtasatjwuotanis puorifjiumjatuſaw ja awow Samen-ätnama kätita ja tåpita.

Ålkos-wadde.